

Leto IV.

NA MEJAH

Štev. 7.

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. Letna naročnina 25 Din, za inozemstvo 40 Din.

Ček. račun št. 12.886
Telefon Jesenice 625
Uprava in uredništvo:
Jesenice, Krekov dom

Jesenice, 1. aprila 1939

Urejena svoboda

(Iz nagovora svetnika g. A. Kastelica na slavnostnem članskem sestanku KPD v nedeljo 26. marca 1939.)

Današnja javna proslava praznika naših društev pod okriljem Krekovega prosvetnega društva je lepo uspela in je napravila na Jesenice najboljši vtis. Toda ko sem šel nekaj minut pred pohodom sprevoda v Krekov dom, sem srečal naše ljudi, o katerih sem pričakoval, da se tudi udeležijo sprevoda. Zakaj se niso? Razmišljal sem, odkod ta nezdrav pojav na Jesenicah (in tudi drugod), da ni tiste enotnosti, kakor bi morala biti. Prepričan sem, da od tistega kvarnega nauka, ki se v naših dneh toliko poudarja, — to je tako imenovana svoboda.

Menda se v zadnjem času nobena beseda ni tolikokrat po nemarnem izgovorila kakor beseda svoboda. Svoboden hoče biti vsak, in sicer popolnoma svoboden. Mnogi mislijo, da jim nauk o svobodi dovoljuje, da delajo kar hočejo. To je velika in pogubna zmeta naših dni. V imenu svobode se danes na debelo greši proti najpreprostejšim človečanskim in božjim pravicam. V imenu svobode požigajo cerkve, v imenu svobode pobijajo mirne in

nenevarne ljudi, pred oznanilci svobode bežijo ljudje v gozdove in druga skrivališča.

Popolnoma svoboden ne sme biti nihče. Popolnoma svoboden nisem jaz in ne smete biti vi društveniki! Nad svobodo je pravica in resnica. Nad svobodo je ideja naše idejne skupnosti. Popolna svoboda je zločin in je najboljše sredstvo za rušenje in uničevanje. Svoboda mora biti urejena in vedno v službi resnice in pravice. Taka svoboda pozna zatajevanje samega sebe in podreditev osebnih interesov pod interese skupnosti!

Bodimo si na jasnem tudi v naslednjem: Tisti, ki trdijo, da so popolnoma svobodni in v tej svobodnosti zanikajo Boga, v resnici niso svobodni. Mi glede priznavanja Boga res nismo svobodni — to priznamo, brezverci pa naj bodo odkriti in naj priznajo, da so oni nesvobodni sužnji v svojem zanikanju Boga! Če mi klonemo duha pred izpričanim božjim razodetjem, so pa brezverci pod nesvobodnim pritiskom razdiralne upornosti!

Osele in blagoslovljene velikonočne praznike želi vsem čitateljem in prijateljem uprava in uredništvo našega lista.

Z Jesenic

O političnem položaju je govoril na širši seji zaupnikov JRZ v sredo 22. marca zvečer naš poslanec dr. Albin Šmajd. Sestanka se je udeležilo 52 zaupnikov. Polnoštevila udeležba je pokazala, da je zanimanje za javne zadeve precej naraslo. Pripomogle so k temu tudi razne, čeprav najbolj nasprotujoč si alarmantne govornice. G. poslanec je podal najprej poročilo o zunanje političnem položaju in vprašanju ter nato o naši notranji politiki, ki je deloma tudi v zvezi z zunanjo, čeprav ne tako zelo, kakor bi nekateri na Jesenicah to radi videli. Za svoje poročilo je gospod poslanec žel dolgotrajne glasne izraze zahvale in pritrjevanja. Nato je odgovarjal na vprašanja glede raznih amandmanov (n. pr. k obrt. zakonu) in glede del. organizacij (Jugoras). Iz pojasnil pa smo lahko spoznali, da je g. poslanec v teh zadevah na tekočem in se zanje zanima. Ponovno smo lahko ugotovili, da smo ob volitvah zaupali zaupstvo za naš okraj pravi osebi. Soglasno je bila nato odobrena zaupnica našemu voditelju dr. Antonu Korošcu.

Grozne novice, iz dneva dan gorostasnejše so se širile tam sredi marca po Jesenicah. Koliko in kakšne vlade smo že imeli v tistih dneh! Nove vlade je že naznanjal radio. Nekateri so na lastna ušesa slišali! Kaj naj rečemo k temu? To: Prepustite bedaste vesti bedakom in čeprav se delajo izob-

Preračun jeseniške občine

Skupen znesek preračunanih dohodkov in izdatkov 3.308.849.— din se razdeli po posameznih poglavjih preračuna tako:

Za izdatke:

osebne	din	140.000.—
stvarne	212.026.—
osebno in imovinsko varnost	140.000.—
ljudsko prosveto	129.661.—
finančno stroko	250.000.—
gradbeno stroko	686.516.—
kmetijstvo, živinoreja in gozdarstvo	14.000.—
ljudsko zdravje	48.800.—
socialno skrbstvo	1.238.950.—
trgovina, industrija, obrt ter turizem	40.500.—
občinsko gospodarstvo	91.150.—
nepričakovani izdatki	45.500.—
Kritje preračunanih izdatkov se predvideva z naslednjimi dohodki:		
doklada na vse državne neposredne davke	din	448.850.—
občinska trošarina na alkoholne pijače	639.072.—
občinska trošarina na meso in živino	74.000.—
razne takse in pristojbine so preračunane na	108.500.—
občinska posestva in podjetja bodo dala predvidenih	104.480.—
razni dohodki (povračila od drugih občin, gozdni posest-		

niki, povračila fin. ministrstva na račun tlakarinskega fonda 35.680.—
davščina na uvoženi premog, porabo električnega toka in porabljenega koksja se skupaj predvidevajo na 988.000.—
razni nepričakovani dohodki, kjer je vračunano povračilo iz tlakar. fonda, zaostala vodarina, obratna glavnic z obrestimi in ostali nepričakovani dohodki znašajo 910.587.—

Od tega odpade največji del na obratno glavnicico in obresti.

Pri osebnih izdatkih ni bilo sprememb. Stalež uslužbencev je ostal isti. Od celotnega zneska preračuna odpade na izdatke za obč. uslužbence 12,45%. Po drugih občinah je ta odstotek v veliki meri večji in znaša ponekod do 40%.

Med stvarnimi izdatki naj omenimo, da je za leto 1939/40. na prošnjo uslužbencev rešil obč. odbor, da se bo bolniško zavarovanje uslužbencev plačevalo iz občinskih sredstev. Ta del prispevkov je do sedaj odpadel na obč. uslužbence.

V poglavju osebna in imovinska varnost so obsežni izdatki za vzdrževanje okrajnega načelstva in katastrske uprave, vzdrževanje kurilnih naprav v občinskih hišah. Važna postavka v tem poglavju je prispevek gasilskim četam. Za vse tri čete se je predvidel enak letni prispevek po 10.000 din. Na prošnjo Gasilske čete pri Svetem Križu je občinski odbor zagotovil za tri

ražene. Ponavljamo, kar smo že večkrat povedali: Ob volitvah nam je naš voditelj dr. Korošec povedal, da bo po volitvah prišlo do sporazuma s Hrvati. To pa ne bo takoj drugi dan po volitvah. Zato je treba časa. Štirje meseci dovoljne dobe so pokazali, da se res vse tako razvija, kakor je napovedal dr. A. Korošec in kakor je nam Jeseničanom povedal tudi dr. M. Krek. Ali se zavedamo neizpodbitne resnice, da sporazuma brez dr. Korošca ni! Torej stojmo zvesto ob njem in lahko mirno čakamo. Z alarmantnimi vestmi naj pitajo svoje maloštevilne pristaše tisti, katere je slovenski narod izločil. Sporazuma s Hrvati ni brez dr. Mačka, s Slovenci pa ga ni brez dr. Korošca!

Zbirka za volilne tožbe proti našim delavcem, ki jih toži oziroma zastopa tožbe dr. Aleš Stanovnik: N. V., Jesenice 200 din. I. R., des., Radovljica 20 din. (Obračun: dne 4. marca tega leta je moral plačati član naše delavske organizacije sodišču 600 in 100 din, dr. A. Stanovniku za stroške 748 din.)

Dr. Albin Smajd bo v ponedeljek 3. aprila v Krekovem domu na Jesenicah.

Gled. društvo »Aljaž« priredi za velikonočne praznike Klinarjev pasijon »Kristus Kralj«. Predstave bodo: v soboto 1. aprila ob 4 popoldne za šolsko mladino; ob 8 zvečer redna predstava. V nedeljo 2. aprila ob 3 popoldne, na veliki četrtek 6. aprila ob 8 zvečer. Predprodaja vstopnic v trgovini Krekovega doma.

Praznik Krekovega prosvetnega društva je lepo uspel. Spreveda, sv. maše in obhajila se je udeležilo veliko število članov vseh edinic. Velik moralen učinek je imel dopoldanski sestanek, ki ga je otvorila godba s himno »Povsod Boga«. Slavnostni govornik prečisti svetnik g. Anton Kastelic je s krepkimi besedami orisal današnji kulturno bojni položaj ter z njemu lastno jasnostjo pokazal hibe, ki se tu in tam kažejo

zaporedna preračunska leta po 10.000 din. S tem prispevkom bo gasilska četa poravnala svojo obveznost za nakup motorne brizgalne. Jeseniški gasilski četi pa se bo nabavila potrebna količina cevi. Gasilska četa na Hrušici pa si tudi name-rava kupiti motorko in bo prispevek občine 10 tisoč dinarjev kot prvi obolus za ta namen. Mogoče se bo kdo začudil, če povemo, da je za javno razsvetljavo namenjenih 85.000 din. V tej vsoti je vključeno plačevanje porabljenega toka, popravilo omrežja in naprava novih cestnih svetilk.

Vzdrževanje ljudske šole na Jesenicah in pri Sv. Križu in prispevek meščanski šoli na Jesenicah stane občino letno blizu 80.000 din. Za podpore kulturnim in strokovnim društvom je namenjenih 30.000 din. Znesek se letno razdeli med posamezna društva **sorazmerno njihoveму delu in potrebam**. V to poglavje spadajo tudi podpore jeseniškim akademikom, podpore Rdečemu križu, Jadranski straži itd. Za Jegličev akademski dom se je določil kakor lani enak znesek

5.000 din, enaka vsota pa tudi za učiteljski dom, ki ga nameravajo graditi v Ljubljani. Namen in potreba tega doma je bila v dnevnem časopisju že večkrat poudarjana.

Finančna stroka izkazuje anuiteti za dva dolga. Prvi je nastal pri Hranilnici dravske banovine za gradnjo vodovoda leta 1950. Prvotni dolg je znašal en milijon dinarjev. Odplačuje se v polletnih anuitetah po 53.478,39 din. Amortizacija bo končana 1. julija 1950. Sedanje stanje tega dolga je 776.270,15 din. Ob koncu preračunskega leta s plačilom obeh anuitet pa bo stanje 736 tisoč 514,78 din.

Drugi dolg ima občina pri Hranilnici na Jesenicah in predstavlja skupno vsoto treh različnih posojil, ki so nastala v letih od 1927. do 1929. Stanje dolga 1. januarja 1959. je bilo 471.956 din. V tekočem letu se bo odplačalo od te vsote 140 tisoč dinarjev na glavnici in obrestih. Celotna obveza bo poravnana leta 1945.

Prihodnjič bomo nadaljevali z gradbeno stroko v občinskem preračunu.

Tako in ne drugače

19. marec moramo zaznamovati kot nov, zavidljiv uspeh jeseniškega Fantovskega odseka na polju telesne kulture. Na telovadnih tekmah ZFO za prvenstvo za leto 1959., ki so se vršile v Celju na Jožefovo, je vrhunska telovadna vrsta jeseniškega odseka dosegla takšne uspehe, kakršne ne more beležiti nobena druga telovadna organizacija. Natlačen Fric (glej sliko), državni prvak v dvanajsterboju, odlikovan z redom sv. Save IV. stopnje, je tudi to pot pokazal svojo prednost pred enakovrednimi sotekmovalci,

čeprav je bila borba za letošnje prvenstvo izredno huda. Na tekme je jeseniški odsek poslal kar šest vrhunskih telovadcev, ki so tvorili enotno, nepremagljivo vrsto, katero bi lahko postavili na vsakem mednarodnem tekmovanju za favorita. V ostri konkurenci samih najboljših so zasedli naslednja mesta: 1. Natlačen Fric, 3. Železnik France, 4. Frankič Oskar, 6. Legan Jože, 9. Čop Avgust, 10. Vidmar Milan. Vsi so prejeli srebrne plakete in diplome, Natlačen in Železnik velike plakete in Natlačen prehodni pokal, ki ga bo branil prihodnje leto.

To so uspehi odseka, ki ustvarja iz lastnih moči in z voljo tistih, ki se s samoodpovedni žrtvujejo napredku telesne kulture na Jesenicah. To privatno iniciativo, kakor pravijo, moramo vsekakor toplo pozdraviti in jo tudi krepko podpreti tam, koder prepegosto naleti na nerazumevanje, posebno na uvidevnost socialnih činiteljev iz prestižnih razlogov. Ta volja naših fantov in nje namen se mora pač predpostaviti vsaki obvezni ali podjetniški organizaciji, ki bi hotela na katerem koli polju telesne kulture žeti uspehe s svojimi mladimi delojemalci ter jim s tem kratiti voljo in čas za uveljavljanje privatne iniciative. Tako pogumno naprej, fantje in ne drugače!

Našim materam za god

»Mati lahko preskrbi osmero svojih otrok, če je treba; a kdaj je že slišal kdo, da bi osmero otrok lahko preskrbelo le eno samo mater?«

Praznujemo praznik matere, praznik hvaležnosti otrok do tistih bitij na svetu, ki jim dolgujemo največ pa jim dajemo najmanj, praznik največje človeške ljubezni na svetu, praznik prve trpinke med trpini, praznik jezika, katerega nas je mati učila.

Mati! Besedica ljubezni, besedica nežnosti, besedica širjav in globočin, besedica, od otroka prva izgovorjena in v spominu človekovem najgloblje shranjena. Mati! Zaradi greha prve človeške matere po božji besedi: »v bolečini boš rodila otroke« za žrtev določena, po Adamu kot pomočnica možu deležnica trpljenja, ki ga je božja previdnost naložila z besedami: »bodi prekleta zemlja v tvojem delu«, posredovalka novih življenj, žrtvenik, na katerem izgorevajo nerednosti in nepravilnosti otrok. Mati! Žarišče dru-

žine, zatočišče otrok, bičanih od življenja, napačališče z močjo za slabotna otroška srca, sto in stokrat preizkušana v boju za obstanek, ogrevališče sinov in hčera, ki so se napatili v svet, pa so tam omagali in se povrnili k njej po novo moč.

Mati vse da in ničesar ne zahteva, daje tem rajši, čim manj more pričakovati od svojih otrok. V nepojmljivi ljubezni, ki jo je Bog napravil za skrivnost zato, da bomo vedeli, da je tudi to Njegovo delo, je mati eno samo veliko, široko odprto srce, nekako svetišče, v katerega stopajo zatirani, ponižani, s trpljenjem obiskovani, pod jarmom vsakodnevnih težkih skrbi vzdihujoči, pred tabernakljem materine ljubezni tolažbe iščoč, pa se vračajo vedrega obraza, sijočih oči, potolaženi, brezskrbni in veseli. Tako použiva materino srce trpljenje, nesrečo, udarce, očitke, sramotilne besede, preklinjanje, obrekovanje, krivično obsojanje in vse tisto, kar smatramo

smrtniki za tegobo tega sveta, v zameno nam pa daje odpoved vsemu, najpopolnejšo nesebičnost in najčistejšo ljubezen. Zato moremo reči, da matere preobražajo svet, a trebijo trnje in osat, ki ga rodi zemlja, in ga izpreminjajo v raj — da tako vračajo, kar je prva človeška mati izgubila. V trudu dneva in v delu je smisel materinega življenja, v delu prečutih noči je molitev za ljubljene otroke, v izjalovljenem upanju, ki ga stavlja v svoje otroke, je zagrenjenost njih življenja, v katerem bi moralo sijati samo sonce, v trepetajoči skrbi za vsakega od otrok pa je pisano plačilo njej, ki življenje prinaša, vzgaja, moli z otrokom in za njega, se veseli in boji, joka in prosi, plačuje stokrat vsako prijazno besedo in noče biti poplačana. Ali ni potem to ljubezen, če si kdo poleg svojega križa nalaga še križe drugih? Ali ni žrtev, hoteti postati žrtev za srečo mnogih? Ali ni nesebičnost, sebi ničesar dati, da imajo drugi? Ali ni potem majhna zahteva, ki jo postavlja sv. pismo v Tobijevo knjigi: »Spoštuj svojo mater vse dni njenega življenja! Ne žali je in stori ji vse, kar ji moreš razbrati iz oči?»

Posebej pa moramo biti ponosni, da je naša mati slovenska mati in da je v tej lastnosti dala za nas še več. Ni ji zastoj posvetil slovenski pisatelj tele besede: »Slovenska kmetica, še ved-

no te premalo spoštujemo! Podobna si muli, ki zgarana in odrgnjena vozari po andaluškem skalovju. Pridna si pri delu, vedno si v skrbeh, da bi se ne podrl kak vogel hiše, da bi mož ne znošil preveč v pivnici, da je tlačena in raztrgana slovenska domovina ostala skupaj. Te domovine prvi steber si ti, slovenska kmetica, ki spiš navadno na slami in pod raztrgano odejo ter ješ, kar možu in otroku ostane.« Na misel mi je prišla zavednost naših mater ob tradicionalnem prazniku Krekovega prosvetnega društva na Jesenicah, ko je predsednica ženskega odseka na slavnostnem zborovanju izgovorila sledeče: »V tem društvu smo se vzgajale in se še vzgajamo zaradi naših otrok, bodočih borcev za Boga, za narod slovenski in za nas matere, ki hočemo biti po božji volji in slovenske.« Bila je to tako iskrena pa obenem tako odločna izjava, da moremo biti pri naših slovenskih materah za svojo bodočnost, ki se prikazuje strašna, popolnoma brezskrbni.

Ob tem kratkem premišljevanju pač ne moremo drugega, kot da si postavimo za vodilo besede modrega Siraha: »Iz vsega svojega srca spoštuj svojega očeta in bolečin svoje matere ne pozabi. Spominjaj se, da brez njih ne bi bil rojen, in povrni jima, kar sta zate naredila!«

Brazde gorenjskih študentov

Prazniki

Ko se bomo vrnili vsak na svoj dom, bomo prinesli s seboj veselja in pomladi. Kdo ne bi bil vesel mladih fantov in deklet, ki jih je sama vera v življenje, v svetlobo, pred katero se povsod umika tema? Prinesli bomo žarek dobre volje v svoje družine, med vrstnike, v svojo vas. Saj praznujemo praznik mladosti.

Če je božič rojstvo Luči, je velika noč zmaga v svetu. Kajti tema Luči ni sprejela; ljudje je niso hoteli videti, zaprli so se v slepoto svojih bolnih oči. Kakor moč sonca od zadnjih decembrskih dni le počasi raste in si dan za dnem osvaja košček noči, tako je v velikem boju komaj, komaj zmagovala Luč. Da, celo umrla je in na svet je spet legla senca, strašnejša kakor takrat, ko smo se bili v napuhu odrekli raju. Toda zmaga teme je bila le navidezna: Luč je vstala od mrtvih, sijajnejša ko kdaj prej in zakraljevala na svetu. Nihče več je ne more ugasniti, nihče več nam ne more vzeti vere v smisel življenja in ljubezni.

Res, ko smo 40 dni v molku gledali vase in se bližali Bogu, ki je živel v puščavi med zvermi in so mu angeli stregli, smo začutili v sebi toliko težke teme: rodil jo je greh in obup. Luč se trdo bojuje za zmago v vsakem izmed nas, ne samo v množicah in taborih na našem globusu. Milost nas hoče pridobiti in trka pred vrati naše slepote. Kako bi se ji mogli ustavljeni in si tiščati oči pred svetlobo Resničnosti? »Purga de oculo tuo quidquid mali est, ut possis videri

lucem oculorum tuorum«, nam pove sv. Avguštin. »Očisti s svojega očesa, kar je slabega, da boš mogel videti luč svojih oči.« V nas mora z vsakim dnem zmagovati svetloba, da bomo v svetu luč veselja in mladosti, mladosti, ki je danes nočejo poznati in jo ubijajo ali pa si jo čarajo v strašni laži.

Naša pa je resnična mladost, resnično veselje, v katerem bomo praznovali zmagoslavje božje Luči — velike noči.

Narodna zavest

Narodnostni princip, v čigar imenu so se izvršili največji prevrati zadnjih desetletij, vpliva vedno bolj in moramo z njim računati. V nadaljnji bodočnosti bo morda tudi pri nas prišlo do zaostritve narodnostnega vprašanja in tedaj bomo morali s polno zavednostjo povedati, kaj smo.

Prva in glavna stvar, ki nas oddaljuje od narodne zavesti je, da bolje vrednotimo koristi posameznika kakor koristi naroda. Prav malokdaj se pri svojih dejanjih vprašamo, ali je dejanje narodu v korist ali ne. Ne čutimo, kako tesno smo z narodom spojeni. Ne zavedamo se, da ima narod vse svoje zmožnosti in moči, več svoj ugled in veljavnost le od posameznikov. Posameznik torej odgovarja za ves narod na tistem področju, ki je od njega odvisno. Na zgledih bomo to hitro razumeli.

Kdaj na primer velja narod za delavnega? Samo takrat, kadar so njegovi udje delavni in

radi nerazumevanja in neresnosti nekaterih, ki pa celoti ne morejo priti do živega. Za njim so pozdravili sestanek vsi predstavniki društvenih edinic, razen predstavnika ASK Gorenjca, ki je bil baje odsoten. Dopoldanska slovesnost je potekla v znamenju pri-srčne vzajemnosti in pa enotnosti. Večerna akademija je po svojem sestavu nudila vsem navzočim lep večer. Najbolj so pa ugajali naraščajniki s svojimi prostimi vajami, toda prav tako oceno zaslužijo vsi odseki, ki so se z deli svojega področja učinkovito predstavili. Takih akademij bi bilo še želeti, čeprav se zdi, da je bilo gledalcem premalo vrhunske telovadbe, čemur se pa glede na odlike telovadcev ni čuditi.

Delavci,

branite svoje strokovne organizacije v smislu in pravcu narodnih tradicij in skupnosti.

Poročevalska netočnost

»Naš kovinar« je v 7. številki z dne 12. t. m. prinesel kratko poročilo o preračunu jeseniške občine. Pisec navaja v glavnem seznam vseh izdatkov in dohodkov, predvidenih za preračunsko leto 1959/40., ter omenja, da se bo pobirala 30% doklada od vseh neposrednih davkov. Navaja tudi, da se je doklada znižala za 14 odstotkov od 44% doklade, ki je bila določena v letu 1958/59. Takoj za tem pa pove, da se bo sedaj pobirala nižja doklada proti lanskoletnemu preračunu, da se je pa v lanskem letu doklada povišala za 35%. Tako je poročilo brez posebne razlage. Ugotoviti moramo, da je poročilo, podano v taki obliki, skrajno netočno in se skriva v njem zlonamerna ost poročevalca, ki skuša s tem na zvit način utemeljiti upravičenost, da se je predlagala le 30% doklada.

Zato se nam zdi prav, da nekoliko popravimo

URE IN ZLATNINA

je praktičen in trajen spomin za birmanca

Primerna darila za birmo pri

M. Levičnik, urar in juvelir, Jesenice

Kupujem staro zlato in srebro

»Kovinarjevo« netočnost. V poslovni dobi sedanjega občinskega odbora se je občinska doklada znižala dvakrat, nikoli pa ne povišala. Za preračunsko leto 1958/59 se je znižala za 6% in letos za 14%. O kakem 35% povišanju ne more biti govora na račun občinskega preračuna, ki ni predvidel nobenega poviška. Zato bi poročevalci moral resnici na ljubo pojasniti, kje je dobil snovi in kje je poiskal 35% povišanje, ki ga posebno bode. Pišec članka misli na 35% šolsko doklado, ki jo je predvidel preračun banovine za kritje velikega dela šolskih stroškov, ker je velik del šolskih poslov in kritja njihovih stroškov prevzela banovina namesto občine. Če bi člankar povedal to, bi bili s poročilom zadovoljni, tako pa ni na mestu, da si je člankar dovolil na tak nekritičen način nekaj, kar ne odgovarja resnici. Posebno ni na mestu, da prinese baš »Naš kovinar« neresnična dejstva, ko pa sam vedno zahteva, da se mu naliva čistega vina.

Kristus kralj!

Letos imamo Slovenci čast, da se vrši kongres Kristusa Kralja pri nas v beli Ljubljani. Kakor predpriprava in uvod v te velike dni se je prosvetno društvo »Aljaž« odločil, da uprizoni za konec postnega časa pasijonsko igro »Kristus Kralj«.

Na Jesenicah smo gledali že več pasijonskih iger, tako še v starem domu Finžgarjev »Pasijon«, nato v Krekovem domu Klinarjevega, potem še Gregorinovo pasijonsko igro »V času obiskanja«. Letos pa se bo »Aljaž« predstavil z novim Klinarjevim delom »Kristus Kralj«.

Kot posebnost tega pasijona moramo omeniti, da je Klinar črpal izključno le iz sv. pisma in vzel kot podlago vseh dejanj prerokbe sv. pisma in jih izpopolnil z zgodbami iz Kristusovega življenja. S krstom se prične in potem sledijo vsi važni trenutki, pestri, živi in prepriče-

pripravljeni na žrtve. Prav tako pa narod, ki nima pridnih delavcev, velja za lenuharski narod.

Isto, morda še večja povezanost je v duhovnem oziru. To je prav lahko razumljivo. Težje pa se je vdati posledicam, ki iz tega spoznanja izvirajo. Bog nas je namreč ustvaril kot družabna bitja in bi ne bilo prav, če bi skušali delati proti svoji naravi. V narodu smo, nihče ni iz njega izbocen, dokler se sam ne izbóči.

Lepo je dejal o tem naš voditelj dr. Korošec: »Bog je posadil človeka v določeno narodno občestvo in nihče, ki noče na svojo od Boga ustvarjeno podobo pljuniti in se ponižati na stališče brezpravne črede, ne more stati izven duhovnega in bojnega reda svojega naroda.«

Težke in premisleka vredne besede za nas vse! Velika odgovornost za tiste, ki nimajo narodne zavesti. Huda obsodba za tiste, ki svoj narod zanikajo.

S takimi, ki ne priznavajo svojega slovenskega naroda, smo opravili. Samo eno bi jim še povedali: bili so nekoč na Slovenskem »nemčurji« — izginili so, ni jih več. Bili so med nami, ki so govorili o eni jugoslovanski rasi in o slovenskem plemenu — bili so, danes jih ni več. In zdaj se sliši, da vstajajo krivi preroki, ki bi radi peli hvalo »Antikristu«, ki seje sovraštvo. Nov evangelij, evangelij krvi, plemenskega napuha bi radi širili tudi med Slovenci... Vsem tem velja beseda obsodbe: sami so se iztrgali iz naroda in zaživel življenje črede. Prav kmalu se bo ta čreda razpršila: med njimi namreč ni nobene duhovne zveze, ki bi jih družila.

»Pa kako naj ljubim in ponos gojim do slovenskega naroda, ko pa tako malo pomeni?« Tako je nedavno tožil mladenič, ki se ni zavedel, da je že čisto blizu črede...

Takim tole: kar koli narod ima, smo rekli, ima od posameznikov in tudi od tebe. Ali pa je tvoje delo za narod tako neznamo, da ne moreš biti nanj ponosen? Morda niti ne veš, kaj moreš in moraš na svojem mestu, ki ga zavzemaš po poklicu, starosti in zmožnosti? Morda se niti dolžnosti do družine, osnovne celice naroda, ne zavedaš? Potem ni prav nič čudno, da nisi na

svoj narod ponosen! Pomisli in potrudi se, da bodo odslej narodovi uspehi tudi tvoji uspehi, narodova dela tudi tvoja dela, narodovi neuspehi predvsem tvoji porazi in zlahka boš vzgojil v sebi močno narodno zavest.

Ljubezen do naroda je torej popolnoma naravna stvar. Prav tako ljubezen do svojega jezika, do narodove zemlje, preteklosti, kulture, njegovih običajev in sploh vsega, kar je iz naroda in z narodom v stoletjih zraslo.

Moramo se dobro zavedati, da je ljubezen utemeljena na duhovnosti, ne na kakšnem zgolj zunanem in celo ne na materialnem dejstvu. Nekaterim je že slabo gospodarsko stanje ali majhnost naroda vzrok, da ga ne ljubijo ali da ga celo zanikajo.

Mi mladi se tega zavedamo in ljubimo jasnost! Ljubimo narod slovenski, iz katerega smo izšli, ljubimo zemljo slovensko, v katero se bomo povrnili! Odklanjamo pa sleherno igračkanoje z narodnimi svetinjami. To svoje prepričanje bomo posredovali tudi drugim. Ljubezen bo že našla pota, po katerih bomo to mogli doseči. Saj ga ni človeka, ki bi ne mogel delati za svojo stvar.

Danes slovenski narod ni več sposoben, da bi se ogreval ob mičnih pravljicah, da bi se veselil starih šeg. Povsod že zmaga duh uživanja in sebičnosti. Dan za dnem izgublamo smisel za idealnost, za požrtvovalnost, za to, kar nič ne »nese«.

Čudno smo neodločni, nizkotni smo in brezupni. Čakamo nebeskih juter s prekrizanimi rokami, kot bi čakali vojske kralja Matjaža. Ali se še ne bomo zavedeli, da nam rešitve ne bo prinesla vojska izpod Pece, da si moramo bodočnost graditi sami. Zavedeti se moramo, da brez borbe ni napredka in ne zmage, je v preteklosti ni bilo in je v prihodnosti ne bo!

Zato pa delajmo, dokler je dan! Ne grejmo več gada na svojih prsih; čreda, ki ne čuti z narodom in se je ločila od naroda, naj iz slovenskega srca izgine! Zakaj, glejte, nova garda prihaja, garda naroda, garda slovenske katoliške mladine!

-poto.

Godina Jože:

V znamenju zelene kravate

(Dalje)

Dvanajsti dan so ga še enkrat peljali na policijo in mu dali lepe nauke, kako se mora obnašati na političnih shodih, če jih priredijo jnsarski poslanci. Nato so ga pa izpustili. Ko je prišel na prosto, se je kar naenkrat znašel v družbi dveh gospodov z zelenima kravata. Toda če je policija brihtna, tudi g. Šoberl ni za bregom. Takoj je sumil, da sta to dva detektiva in se jih je znal kar kmalu znebiti. Ko je bil varen pred »ogleduhi«, se je napotil v pisarno takratnega advokata dr. Natlačena in mu povedal, kako se godi »robijašem« v justični palači.

Prav na dan svojega godu (Ciril, 5. julij) je bil g. Šoberl spet klican v Ljubljano, topot pa na podružnico državnega sodišča. Zasliseval ga je sodnik gospod Kranjc. Na mizi je imel zrisan cel Senčur in treba je bilo vse točno pokazati, kje je stal ob tej uri in kje ob drugem času. Glavno pa je seveda, če mu je g. Križman plačal pot v Senčur... Toda gospod Šoberl tudi temu gospodu ni mogel nič drugega povedati kot prvotno g. orožniškemu komandirju na Jesenicah.

Dne 24. oktobra 1933 pa prejme g. Šoberl uradno pisemce od sodišča, v katerem mu strogi gospodje sporočajo, da se proti njemu ustavi kazensko postopanje zaradi § 128. k. z. in prestopkov po §§ 164., 127. in 154. k. z., ker je tako predlagal dne 22. septembra 1935. g. državni tožilec. To pisemce hrani g. Šoberl kot lep spomin na tiste nelepe čase...

XIII. V pasti na ljubljanski policiji

V ponedeljek dne 30. maja (1932) sem se napotil v Ljubljano, da obiščem že aretiranega akademika Lazarja. Dogovorila sva se z očetom Lazarjem, ki je

tudi želel videti aretiranega sina, da se peljeva zjutraj s kamniškimi avtobusom. Akademik Lazar je bil aretiran tik pred svojim drugim državnim izpitom, ki je bil določen za prve dni junija. Odločil sem se, da storim vsa pota, da osvobodim aretiranca ali da vsaj dosežem, da ga iz zapore pripustijo k izpitu.

Avtobus je bil precej zaseden. Iz Grobelj je šel v Ljubljano tudi takratni prokurator misijonišča misijonar g. Očepek Martin. Spomnim se, da se je vozil v avtobusu tudi pokojni kanonik g. Miha Opeka, kateremu sem takoj povedal, po kakšnih opravkih sem namenjen v Ljubljano, kar ga je seveda nemalo zanimalo. V Domžalah vstopi še oče Lazar. Kot mlaj-

ŠPECIALNA DAMSKA IN MOŠKA

Modna trgovina

JANKO BOGATAJ

želi vsem cenjenim odjemalcem srečne in vesele velikonočne praznike

ši mu takoj ponudim svoj sedež z opazko: »Če sin sedi, naj sedi še oče!«

V Ljubljani sva se s tovarišem g. Ocepkom ločila. Videla sva se potem šele po 2 mesecih! Midva s starim g. Lazarjem sva šla najprej k takratnemu advokatu in predsedniku svoječasnega odbora za proslavo 60 letnice dr. A. Korošca k dr. Marku Natlačenu po pravne nasvete. Dr. Natlačen mi je povedal, da dokler je aretiranec na policiji, ne more on kot advokat intervenirati zanj. Povedal mi je pa, h komu naj grem, da povem svoje želje. On je bil mnenja, da bo aretiranec najbrž pripuščen k izpitu, ker je to možno.

Korajžno sva jo mahnila v smeri proti ljubljanski policijski direkciji. Tam sva vprašala za g. svetnika Pestevška. Z njim namreč se bo treba pogovoriti. V slučaju neuspeha bi se javil pa gospodu upravniku Kerševanu, s katerim sva se poznala izza dni zasedbe Prekmurja po jugoslovanskih četah.

G. svetnik Pestevšek je imel pisarno v drugem nadstropju. V predsobi sva se najavila in povedala, kaj želiva. Na hodniku pred njegovo predsobo je čakalo več žensk, nekaj kmetic in nekaj meščank. Kmetice so bile iz šenčurske okolice in so prišle na policijo po dovoljenje, da smejo obiskati svojce v zaporih. Nekaj dni sem so namreč kar na debelo vlačili v ljubljanske policijske zapore šenčurske »upornike«. Na hodniku smo se sprehajali gor in dol ter menjaje sedeli na leseni klopi. Za tako močan promet očitno niso bili ti čakalni prostori pripravljani. Na vrsto pa kar nismo mogli priti. Vsi drugi so imeli prednost pred nami. Službujoči uradniki, ki so hodili mimo, so nas s posebnim zanimanjem ogledovali in če sta bila dva skupaj, sta stikala glave in pomežikovala proti nam. Mi si pa iz tega nismo nič veliko dali. Salili smo se, da je čas hitreje mineval.

Dolgost čakanja je skrajšal agent g. Pavlič. Prišel je k meni in mi vljudno sporočil, da je g. upravnik Kerševan naročil, da bi jaz ostal na policiji. — »Prav, hvala lepa!« sem odgovoril. G. Pavlič ni šel s hodnika. Kaj neki želi od mene g. upravnik? Na črno kavo me gotovo ni povabil, ker toliko si spet nisva bila znana. Morda želi avtentična poročila o dogodkih v domžalskem okraju? Morda sem pa s tem aretiran?

Nato spet stopi k meni g. Pavlič in me povabi, naj grem v predsobo pred uradom g. Pestevška, da tam čakam. Ubogal sem, prosil sem le, če bi še g. Lazar smel z menoj. Tu sva dobila stole, da sva se vsedla. »Jaz sem aretiran!« sem povedal na uho gospodu Lazarju. Debelo je pogledal in zardel. V tem času je g. Pavlič stopil nekam po opravkih. Iz žepa potegnem pismo, naslovljeno na škofa dr. Srebrnič. Dam ga g. Lazarju s prošnjo, naj ga odda na pošto. Ne bi rad, da bi prišlo v roke policiji, ker sem mu pisal v zadevi njegove sokolske knjižice »Tyršev duh«, ki smo jo v tiskarni v Grobljah tiskali in ki je bila zaplenjena.

G. Lazar je bil potem sprejet pri g. svetniku Pestevšku. Sina ni mogel dobiti iz zapora, toda glede izpita so ga potolažili. Šel je domov. Jaz pa sem čakal in čakal in razmišljal... G. Pavliča sem prosil, naj sporoči g. upravniku, da bi rad z njim govoril. Čez čas mi pride povedat, da me g. upravnik sedaj ne more sprejeti... Čez čas sem spet izrazil nadaljnjo željo: »Želim k zdravniku. Na pljučih sem bolan. V Ljubljano sem prišel tudi zato, da grem k zdravniku. Dr. Volavšek ordinira sedaj dopoldne.« In spet mi pride povedat, da sedaj ne morem k zdravniku, da bom pa že lahko šel pozneje.

Najbolj neumno se mi je zdelo, da sem tako na lepem padel policiji v roke. Kakor da bi se ji šel ponujati! Druge sem šel reševati in sem sam bil ujet. Saj krščansko bi še nekam bilo, le nekam nejnunaško se mi je zdelo. (Dalje.)

Za veliko noč kupite PRI GOGALU

dečje, moške obleke in perilo,
hlače, nogavice, klobuke, štofe
itd. Vse izdelek domačega kro-
jaštva in trgovine. Priporočata se

Ivan in Ivanka Gogala

Cerkveni vestnik

Rojstva: 16. februarja Marjeta, hči Janeza Pli-
kar, železničarja iz Hrušice 5; 27. februarja Erna,
hči Franca Zupan, tov. del. iz Hrušice 40; 6. marca
Jožef Armond, sin Jožefa Andrič, brivca, Obrtniška
25; 7. marca Jožefa Štefanija, hči Alojzija Drinovec,
avtoprevoznika, Kralja Petra 9; 8. marca Tomislav
Polka, sin Tomaža Polka, tov. delavca, Murava 2;
9. marca Janez, sin Petra Lukan, tov. delavca, De-
lavška 6.

Smrti: 26. februarja Luka Ober, zasebnik iz Hru-
šice, star 80 let; 27. februarja Viktor Kobl, sin pre-
glednika finančne kontrole, Ciril Metodova 7, star
2 dni; 28. februarja Marin Ambrožič, sin tov. delavca,
Hrušica 72, star 11 mesecev; 5. marca Marija Vrho-
vec, hči pismonoše, Murova 1, stara 7 mesecev; 4.
marca Erna Zupanc, hči tov. delavca, Hrušica 40, sta-
ra 5 dni; 10. marca Marija Pogačnik, žena tovarni-
škega delavca, Ilirska 8, stara 24 let; 10. marca Ivan
Klemenc, tov. delavec, Pod Mežakljo 28, star 60 let;
10. marca Jožef Šavli, tov. delavec, Gregorčičeva 5,
star 60 let; 11. marca Frančiška Mulej, Savsko na-
brežje 25, stara 56 let; 12. marca Terezija Koblar,
žena tov. delavca, Pod Mežakljo 8, stara 47 let; 21.
marca Katarina Pucelj, Murava 4, stara 85 let.

Slavko Savinšek:

Med Mežakljo in Mirco

(Konec)

»Pa drugič!« se je sladko poslovil Hladnik. In je drugi dan zopet prišel in enako odšel. Tako je prihajal in odhajal dan za dnem skozi štirinajst dni.

Petnajsti dan pa je vstala Anica zgodaj in stopila v sobo z železnim smehom na ustnicah. Mater je Aničin smeh zazebel v dno srca. Oče se mu je umaknil skoro beže v tovarno. In Anica se je med smehom in petjem okrasila kakor za poroko, smejala se je in je pela ves dan do večera, ko je vstopil s sladkim poklonom in še slajšo besedo petnajstič trgovec Hladnik.

Mati mu je pokazala v sobo, kjer mu je Anica, sladko se smehljajoča, ponudila stol. Sedel je in ni vedel, kako bi začel. Priučene besede, stokrat premišljene in že štirinajstkrat v upanju in želji doživete, niso znale iz ust. Zmedel jih je Aničin smeh, plamteča rdečica v licih in kričave kretnje.

»Kaj bi, gospod Hladnik?«

»Gospodična Anica... Ali bi smel...«

»Gospod Hladnik, ali bi me radi za ženo?«

Njen smeh ga je udaril kakor z bičem v obraz, da je zamižal. In ko je molče pritrdil z glavo, ga je skoro onesvestil odgovor Aničin, zviti iz smeha in poigravajočih se rok:

»Ali bi bila kmalu poroka?«

»Gospodična Anica...«

»Kdaj?«

»Če želite, gospodična...«

»Kdaj?« je udarila vanj in s peto v tla, da je planil pokonci kakor splašena žival.

»Ta-koj!«

»Tu moja roka! In tu poljub, moj ženin!«

Stopila je tesno k njemu, da ga je njena bližina bolela in ga v žile in mozeg žgala, mu ovila roki okrog vratu in pritisnila ustnice na njegove.

Pa ni niti mogel prav okusiti njenih ustnic. Prijela ga je pod pazduho, ga potegnila za seboj in odprla vrata v kuhinjo.

»Glej, mama, moj ženin! Poroka bo takoj, čim prej! Kar domenita se zaradi bale in dote in vsega, vsega, kar hoče gospod Hladnik!«

Zaloputnila je vrata in ostala v sobi, dokler ni mrak stopil k njej skozi okno v goste. Že davno je bil omahnil Hladnik kakor pijan čez prag v večer in se opotekel čez most na pot, ki je danes ni ne vedel ne doumel njene smeri, ko se je Anica še vedno nemo z mrakom pogovarjala.

valni. Ljudstvo pride v tem pasijonu do močnega izraza z judovskim temperamentom, hinavščino in pohlepom po denarju.

In še eno lepo stran ima to delo; skrivnosti svete maše se vrste v lepem redu. Vse pa je združeno v nepretrgano vez, brez odmorov — dvojni oder.

V delo so vpletene velikonočne in postne pesmi, katere poje Jeseniški cerkveni zbor.

Naj bo to naša priprava za veliko noč, naj bo to praznik in duhovna obnova ne samo fare, ampak vsega gorenjskega kota.

*Vse pisarniške in knjigov-
eške potrebščine v trgo-
vini Krekovega doma*

Novice

Kako prav je bilo, da smo ustanovili svoje društvo, nam potrjuje tudi to, kako so se v zadnjem času pričela grupirati drugod počitniška dijaška društva. Tako smo zvedeli, da se snuje v Kranju akademsko društvo. Že v naprej nam je stavilo ponudbo, da bi se združili v nekako gorenjsko počitniško zvezo. Z veseljem pozdravljamo novo društvo in želimo tovarišem mnogo uspeha! — Akademiki iz Stajerske so se obrnili na predsednika »Razora«, naj bi jim poslal izvod pravil in prva navodila za snovanje podobnega društva. Bog jih živi!

Dovje

Fantovski praznik na sv. Jožefa smo proslavili kar najslovesneje. Že v soboto je mladina opravila sveto spoved, v nedeljo zvečer pa smo priredili fantovski prosv. večer, na katerem je bila poleg raznih nastopov, govorov, simboličnih vaj in vaj na bradlji tudi svečana zaobljuba mladecev. Ob zaključku slovesnosti smo uprizorili igrokaz »Mrtvaški ples«, ki je napravil na gledalce globok vtis. Za veliko noč pripravljamo Finžgarjevo igro »Divji lovec«.

V sleherno hišo
list „Na mejah“
ki je izviren
slovenski list!

V kuhinji so sedeli mati in zajokali, ko je stopil oče črn od saj in dima čez prag.

Anica pa se je smejala še pozno v noč. Njene blazine so bile zjutraj mokre. Ali od smeha, ali od solz? Ne povedo, ker ne znajo govoriti.

Čez tri tedne sta se Hladnik in Anica poročila. Vsa fara je drla k poroki. Pele so orgle in gospod župnik je lepo govoril. Hladnik je rekel »da« komaj slišno, da je vztrepetala v napetosti vsa cerkev. Anica pa je vrgla svoj »da« pred

oltar krepko in moško, da je odjeknilo od sten preko natrpanih glav do kora.

Ko pa sta mladoporočenca stopila proti izhodu, je stal na pragu Marjaničin Amor in je, spoznavši v belooblečeni nevesti lepo Anico, prijazno pomahal z repkom.

In vsi, ki so to videli, so mladima srečo pre-rokovali.

Teden dni po poroki pa je Anica svojemu možu ušla in se ni vrnila k njemu nikdar več.

I. delavsko konzumno
društvo na Jesenicah

s svojimi podružnicami na Savi, Bledu, Dobravi in Javorniku

nudi svojim članom pri nakupu največje ugodnosti in največji procentualni popust vsako leto.

Zahtevajte „Na mejah“ v gostilnah in kavarnah!

TISKARNA

ANTON BLAŽEJ
J E S E N I C E
na Gorenjskem
TELEFON ŠTEV. 607

IVAN AVGUŠTIN

Knjigoveška, kartonažna galanterijska in vsa druga v to stroko spadajoča dela

Vesele velkonočne praznike
želi vsem odjemalcem

VALENTIN MARKEŽ

trgovina in gostilna in

REGOVEC JERICA

trgovina

J E S E N I C E

Prispevajte v naš tiskovni sklad in dopisujte v naš list!

TRGOVINA KREKOV DOM

ima na izbiro nabožne slike, kipe, albume in mnogo drugih lepih daril. Cene nizke!

Klobuki, srajce, kravate, nogavice, svilen damsko in moško perilo, dam. torbice, moške in deške obleke itd.

KOŠIR JOŽE, JESENICE

Največja izbira! — Priznana nizke cene!

Varno naložite svoj denar!

HRANILNICA IN POSOJILNICA NA JESENICAH

obrestuje vse stare in nove vloge po 4%. Nove vezane pa po 5%. Vaš denar je varno naložen pri njej. Zanj garancirajo hranilnične rezerve, kakor tudi vsi združni člani z vsem svojim premoženjem. Najmanj stokratna je ta garancija.

Pintar Rozika, Jesenice

modistinja

želi vesele velkonočne praznike vsem svojim strankam. Obveščam da imam izbiro najmodernejših klobukov.

IVAN BERNIK

Jesenice, Gosposvetska c.

Imam vedno sveže goveje meso, teletnino, svinjsko meso, klobase, salame, šunko, suho meso in slanino po najnižjih cenah. Priporočam se za obilen obisk

Za električno

vse najcenejše in ugodnejše pri

Jože Markež

elektrotehnično podjetje

Jesenice, Murova, tel. 605

Pijte in jejte poceni in dobro

Kdor hoče poceni jesti, pride

v Krekov dom

Kdor hoče dobro jesti, se abonira

v Ljudski kuhinji

Kdor hoče dobro in poceni piti, mora priti

v Katakombe

Belo namizno vino din 10 — liter